

Yhteenvedo Vanhusneuvostopäivän 2.11.2022 Ikääntyneiden digiosallisuus -työpajasta (sekä läsnä- että etäosallistujien työpajan tulokset).

Tehtävä

Vanhusneuvostojen jäsenten tehtävänä oli pöytäryhmittäin (etäosallistujat kirjoittivat Padlettiin) pohtia, miten ikääntyneiden digiosallisuutta voi edistää yhteiskunnan eri tasoilla:

1. ikääntynyt itse & lähipiirin keskuudessa
2. paikallistasolla, kuten vanhusneuvostojen ja muiden toimijoiden keskuudessa
3. yhteiskunnan tasolla laajemmin sekä päätöksenteossa.

Osallistujien määrä

Ilmoittautuneita oli yli 300, paikan päällä 78 osallistujaa.

Vastauksia on kevyesti teemoiteltu ja yhdistetty. Silti vastauksissa voi esiintyä toistoa (tärkeää myös tuoda esiin samantyyppisten vastausten eri painostuksia ja konkreettisia hyviä esimerkkejä).

OSALLISUUDEN TASO: IKÄÄNTYNYT ITSE, LÄHIPIIRI

teema/aihe	mainintojen määrä
Motivaatio, oma-aloitteisuus, kannustus	
Lähipiirin kannustus, rohkaisu digin pariin	4
Ikääntyneen oma-aloitteisuus tiedon ja tuen hankkimisessa, aktiivinen itse	2
Ikääntyneen oma motivaation merkitys, positiivinen asenne	4
Rohkeus pyytää apua, kun tarvitsee	1
Rohkeus	1
Uuden oppiminen	1
"Porkkana"	
Yksinkertaiset ohjelmat ja laitteet	1
Ilmaiset verkkoyhteydet	1
Turvallisuuden ja luottamuksen tunteen saavuttaminen digipalveluiden käytössä	2
Laitteet: älypuhelin / tietokone/ Tabletti / Nettiyhteys / Reititin	1
Opastaminen ja tuki	
Lähipiirin nuoret/ muu läheinen auttamaan digiopastuksessa	5
Vertaisopastus, vertaistuki (ryhmät)	3
Erilaisille kursseille osallistuminen	2
Kotiin vietävä digituki (esim. kunnan toimesta)	2
Digituki kirjastoissa (*Laitte lainaksi)	6
Uuden (digi)oppimista pienin askelin, vähitellen (ei liikaa liian nopeasti)	1
Käyn itse auttamassa osaamatonta	1
Eläkejärjestöt järjestävät kurssuja jäsenilleen	1
Srk opastus	3
kaupungin opastus	1
Yhdistykset, järjestöt	1
Kotihoito	1

Digitaalinen toiminta/ innovaatiot / menetelmät	
Etäpäivätoiminta, jossa autetaan myös digiasioissa	1
Yhteydenpito, näköpuhelin, kuvat	1
Harrastepiirit (Facebook)	1
Nettitapaamiset (TEAMS, Zoom, GoogleMeet)	1
Digitaalinen sivistys (digilukutaito, medialukutaito, digiturva)	
Sosiaaliseen mediaan liittyvän turvatiedon ja medialukutaidon opastus (huijareiden tunnistaminen)	1
Harkitse, kysy, älä anna pankkitunnuksiasi koskaan	1
Riskit tunnistettava	1
Laiteiden hankinta	
Rohkeus hankkia digilaitte (ei pelkästään kirjastojen ym. lainalaitteiden varassa)	1
Taloudelliset mahdollisuudet hankkia digilaitte (kaikilla ei ole) / taloudellinen tuki	3
Helppokäyttölaitteet, "Doro-tietokone"	1
inhimillinen operaattori	1
lisälaitteet operointiin	1
Palvelupisteet	
Liikkuva (digituki)palvelu	1
Konkreettisten palvelupisteiden säilyttäminen (joista myös tarv. digitukea)	1
Puolesta asiointi	
Edunvalvontavaltuutus digiasioiden hoitamiseksi ikääntyneen puolesta	2
Este!	
En halua pyytää apua!	1
Oppia uutta	1
Ylipuhuminen	1
Lahjonta	1
Ota esille asioita, mitkä herättävät vastarintaa	1

OSALLISUUDEN TASO: VANHUSNEUVOSTOT, PAIKALLISTASO

teema/aihe	mainintojen määrä
Vanhusneuvostot	
Neuvoston jäsenten pitäisi olla nykyistä iäkkäämpiä	1
Vanhusneuvostoilta aloitteita digiin liittyen (järjestämiseen paikallistasolla)	1
Vanhusneuvostojen oma digikoulutus	1
* Käytäjälähtöiset ohjelmat; vanhusneuvoston edustaja mukaan suunnitteluun	1
Koordinaatiovastuu: vanhusneuvosto > neuvoston sihteeri, asiantuntija > kunnan tiedotus	3

Yhdistystoiminta	
Järjestöt hakemaan STEA rahoitusta digitoimintaan	1
Yhdistykset aktivoimaan omia jäseniään (esim. digikursseja järjestämällä)	1
Apua yhdistystoiminnan etätapaamisiin ja kokouksiin	1
Kaupunkien annettava yhdistyksille resursseja digituki -toimintaan	2
Helpdesk, Digiopas, Eläkeyhdistykset (samanikäinen)	1
Digilukutaito, medialukutaito, digitaalinen sivistys	
Paikallistoimijat edistämään kuntalaisten digilukutaitoa	1
Digilukutaidon vahvistaminen veloitteeksi (vrt. yleinen oppivelvollisuus)	1
Digituki / -neuvonta	
Digi-tutor toiminta (esimerkkinä Saarijärven kirjasto)	1
Eläkejärjestöjen omien digiopastajien hyödyntäminen	1
Vertaisopastus (esimerkiksi Joen Severi ry, Enter ry)	5
Yleensäkin yhdistysten tarjoama digiopastus	5
Mahdollisuus puolueettomaan (esim. kunnan tarjoamaan) digitukeen, jos ei omaisilta halua	1
	2
Monimenetelmäinen digituki yksilön tarpeen mukaisesti	6
Kotiin vietävä digituki, (esim kunnan palkkaama kiertävä digitukihenkilö), hlökoht.	1
Eritasoiset, asiantuntevat ja rauhalliset kurssit (alkeis-jatko idealla)	1
Ikäihmisten digiopetukseen "erityisopetusta"; selkeys, sopiva nopeus, asia kerrallaan	1
Koulutukset kansalaisopistoista,	3
AlvariTV (Vaasa), Alvari puhelin	2
Digitukihenkilöt, koulutus	1
Digilaitteiden toimivuus, Digineuvojalla osaamista tässä	1
Käyttäjälähtöiset ohjelmat	1
Matalankynnyksen palvelua	1
Heinolassa DIGINEUVONTA: Jyränkölä: Mediapaja	1
DIGIALUSTOJEN SELKEYS: palvelut liian monen napin takana	1
Digineuvonta kirjastot	1
Digikieli	
Yhteistyö	
Yhteisiä tilaisuuksia ja tiedotusta, joissa mukana eri toimijoita, esim. omaishoitajat, henkilökohtaiset avustajat, vapaaehtoiset ja järjestöt.	1
Vanhusneuvostot ja kirjastot yhteistyöhön	1
Yhteistyö oppilaitosten, kansalaisopistojen tai seurakunnan kanssa	2
Eläkeläisjärjestöjen keskinäinen yhteistyö, (esim. viikko- tai kuukausiohjelman laatiminen)	2
Kunta-hyvinvointialuea-kolmas sektori -yhteistyö (+yritykset)	2
Vapaaehtoistyö auttaa ihmistä, kukaan ei koordinoi	1
VERKOSTOAPU; pankki ym, terveyspalvelut	1

Muita ideoita	
Digilaitte -lainaamo kirjastossa	2
Kylien Virtu-pisteet kaksisuuntaisiksi tekniikaltaan.	1
Digikinkerit (esim. Lahti)	3
Monikanavainen viestintä, erit. puhelut ikääntyneille tiedon levittämiseksi!	1
Ikääntyneiden asumisyksikköihin yhteiskäyttölaitteet	1
Digineuvontaa terveyskeskuksen yhteyteen (esim. Kempele)	1
Tapahtumia esim. Digisurffi	2
Perinteiset palveluiden varmistaminen ja saatavuus	1
Ajanvaraus, ohjaus ja neuvonta digiin liittyvissä asioissa puhelimitse ja kasvokkain	2
Yksinasuvien huomiointi	1
Liikuntapalveluiden digijumpat	1
Kirjastossa säännöllinen digiopastus ajanvarauksella, infopaikat	3
Digiosaamisen hyötyjen markkinointi	1
Sovellusten käyttäjätestaajiin ikäihmisiä	1
Kokoukset vähän kerrallaan mennään digiin,	1
Tarvekysely	1
Ohjelmiston tekijöiden yhteys neuvottelu, selkeys, helppous	1
Kunnille terveiset	
Kunnassa yhteispalvelupiste, jossa avustetaan asiointia esim: poliisin, veroviranomaisten, Te-toimiston ym kanssa	1
Koordinaatiovastuu kunnalla	3
Tieto kunnan alueella digiopastuksen / koulutuksen antajista	1
Kannanotto digitukishenkilön palkkaamiseksi	1
Heinola, huonot kotisivut selkeäksi	1
Kunnan kotisivu selkeämmäksi, osaaja tekemään	1
Tiedotus kunnan kotisivut,	1
Vanhusten yleiset neuvontapisteet	1
Palvelupisteet; Kaupungin osan kiertävä digineuvoja	1
Kunnan tiedotus: kotisivut, KotiTV, Henkilökohtainen yhteys (esim kodinh)	1
SOTE> Etäpalvelut - seuranta, tiedottaminen	1
KYSYMYKSIÄ:	
Murros, miten huomioidaan se ikäryhmä, joka ei pysty erilaisia digitaalisia välineitä käyttämään?	1
Mitä hyötyä ikäihmisillä on digiosaamisesta? > perustelut oltava riittävä positiivisia	1
Ongelma: Kaikilla ei varaa laitteisiin > tiedonkulku muulla tavalla	1

OSALLISUUDEN TASO: YHTEISKUNTA LAAJEMMIN, PÄÄTÖKSENTEKO

teema/aihe	mainintojen määrä
<p>Vaikuttaminen, päätöksenteko</p> <p>Hyvinvointialueen vanhusneuvostot yrittävät saada läpi etsivä vanhustyö virkaa, jonka toimialaan voisi kuulua opastus ja tiedonjako digiavun kanavista.</p> <p>Laki kunnan velvollisuudesta digineuvontaan olisi erittäin tarpeellinen. Nyt asia ei ole virallisesti kenenkään vastuulla.</p> <p>Paikalliset valtuutetut on avainasemassa, edistetään mm. verkkojen saamista maaseudulle.</p> <p>Kuntien päätöksentekoon ohjaus lainsäädännön taholta pakollisen digitutor viran perustamisesta.</p> <p>Vireillä Vanhusvastaavan tehtävä (esim. Tohmajärvi). Siihen voisi liittää joko neuvonnan tai ohjaamisen digi-palveluja tarjoavan tahon piiriin (esim kansalaisopisto..)</p> <p>Resurssien antaminen eri tahoille, jotka toteuttavat digitukitoimintaa/lainauttoimintaa</p> <p>Erilaisten kokusten toteuttaminen etänä & mahdollisuus myös seurata niitä etänä</p> <p>Tietävätkö päättäjät mitä ovat päättämässä? Onko riittävästi osaamista IT/digiasioista</p> <p>Kiinnitettävä huomiota: IT-konsulttiyritysten lobbaus poliitikot/päättäjät</p> <p>Kuka hallitsee tietoa? Ajateltava myös käyttäjiä / asiakkaita</p> <p>Hyvinvointialueilla ohjelmien yhteensopivuus. Avoin rajapinta! SOTKU!!</p> <p>Päätöksenteko: kunta<>hv-alue, linkit toistensa sivuille</p> <p>Päätöksenteon mukana pitäisi tulla myös raha.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
<p>Tiedottaminen ja viestintä</p> <p>Meidän tulee käyttää tiedon jakamiseen televisiota, joka tavoittaa jokaisen ihmisen esim. KotiTV:n kautta esim. nämäkin päivät jokaiseen kotiin</p> <p>Kaikilla päätöksenteon tasoilla valitaan päätösten tiedottamiseen (pöytäkirjat ym.) aina niin digitaalinen kuin printtikanava (paikallislehti tms).</p> <p>Muutoksista välitön ohjeistus ja tiedottaminen (myös paperilla)</p> <p>Digikieli & digiasioista tiedottaminen selkokieliseksi, ohjeet vaikeaselkoisia, termit tutuiksi</p> <p>tietoturvatiedotteita</p> <p>Ikäihmiset tubettamaan - esikuvana ja roolimallina ikätovereilleen (vrt. vain nuoria somessa)</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>1</p> <p>1</p>

Digiohjaus- ja tuki	
Kunnan tasolla kirjastossa ohjattu digi-iltapäivä.	1
Digikoulutuksia yhdestä aiheesta kerrallaan, että pystyy omaksumaan.	1
Yksilöllisen digiohjaus	1
Hyvänä esimerkkinä - meillä kunnassa on oma kirjastokummi, joka opastaa älylaitteiden ja tietokoneen sekä digipalvelujen käytössä. Opastus onnistuu kirjastossa tai asiakkaan kotona.	1
Kiertävä (liikkuva) digituki	1
Kannustus ja motivointi - digi & teknologia voi ollakin avuksi arjessa ja helppoa, kun siihen ensin uskaltautuu mukaan	1
Kunnan valitsema henkilö, joka ohjaa ja opastaa	2
Tietoturvallisuus	1
Infrastuktuuuri	2
Verkkoyhteydet kuntoon (erit. syrjäseudut)	3
Vaihtoehtoiset eli perinteiset palvelut säilytettävä	
Uudet laitteet ikäihmisille (vähentää vika- ja häiriötilanteita, uusiissa myös helpokäyttötoimintoja enemmän), laitteet	2
Yritysten panos digilaittekantaa uusimaan ikäihmisille - Yritysyhteistyö tms.	1
Digiverkostot/-alustat pitäisi olla yhdenmukaisia. Nyt tulossa/on paljon eri ohjelmia, jotka eivät keskustele keskenään.	1
TOIVEET:	
Yhtenäinen julkisen hallinnon yksinkertainen digiopas	1
Laaja digiopas / digituki	1
Helppo ja turvallinen tunnistautumien	1